

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ.

ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ.

ਸ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, -ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ।— ਜਵਾਬਦੇਹ।

1952 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 278.

1954

Evacuee Interest (Separation) Act (LXIV of 1951)- ਸੈਕਸ਼ਨ 9
—ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਿਯਨ ਦੀ ਅਤਿ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ— ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 31
ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—ਸੰਸਦ, ਕੀ 1951 ਦਾ ਐਕਟ LXIV ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ
ਸਮਰੱਥ ਹੈ—ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ 13 ਅਤੇ 30 ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਸਮਕਾਲੀ
ਵਿਧਾਨ ਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਐਂਟਰੀ 41—ਨਿਪਟਾਰਾ—ਕੀ ਮੰਗੋਜ ਦੇ ਬੁਝਾਉਣ
ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

July, 19th

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ Evacuee Interest (Separation) Act, 1951 ਦੀ
ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਿਯਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ
ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਖਸ਼ਦੇ ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਹੀ ਗਈ ਹੈ। 1951 ਦਾ ਐਕਟ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕੁਝ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਾ ਤਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਨਮਾਨੀ; ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਦੂਜੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਗਿਰਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਐਕਟ ਪੀ.ਐਫ. *ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਟੈਸਟ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਇਵੈਕਿਊ ਵਿਆਜ (ਵੱਖ ਕਰਨ) ਐਕਟ, 1951 ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ - ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸਿਆਂ 'ਤੇ ਪੀਐਫ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ **ਇਸ** ਦੀ ਧਾਰਾ 249 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ।

15 ਜੂਨ, 1951 ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੇ 18 ਅਤੇ 30 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਰਥਾਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੂਨ 1951 ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ; ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਅਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣਾ; ਮੁਦਰਾ-ਉਧਾਰ ਅਤੇ ਮਨੀ ਰਿਣਦਾਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਹਤ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ 18 ਅਤੇ 30 ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਵਰਤੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਈਵਾ ਕਿਊ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਂਟਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ"। .

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 41 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲਾ 'ਨਿਪਟਾਰਾ' ਇੱਕ ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਬੁਝਾਉਣ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰੜਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀਪਤੀ ਲਾਲ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਪਰਸੁਪਤੀ ਮੋਦਕ (1), ਮੇਘ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖੀਆ (2), ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ (3) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226, 227 ਅਤੇ 228 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ:—

- (a) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 9(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ 'ਤੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤਿ-ਵਿਅੰਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ;
- (b) ਜਵਾਬਦੇਹ (1) ਅਤੇ (2) ਨੂੰ 1951 ਦੇ ਐਕਟ 04 ਦੀ ਧਾਰਾ 9(2) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ - ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਤੋਂ;
- (c) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਦੱਈ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(1)
(2)
(3)

1947 FCR 12
ਏਆਈਆਰ 1947 ਪੀਸੀ 72
1953 SCR 254

- (d) ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਮੱਘਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧਣ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨੋ ਟਾਈਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਟੇਕ ਚੰਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਐਸ.ਐਮ ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਕੇਸੀ ਨਾ ਟਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਵਾਲ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਜੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ।

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਸਧਾਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। 2

ਦਸੰਬਰ, 1913 ਨੂੰ, ਫਜ਼ਲ-ਉਦ-ਦੀਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁੜ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 202 ਕਨਾਲ 19 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਪੇਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਾਦਾ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 13,900 ਹੈ। ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਦੇ ਪੈਸੇ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ 'ਤੇ ਰੀਡੀਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

21 ਨਵੰਬਰ, 1916 ਨੂੰ, ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ 10000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਬਣਾਇਆ। 11,860 ਹੈ। 19 ਦਸੰਬਰ, 1943 ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1945 ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। 20,000। ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ. ਰਿਡੀਮ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਨੂੰ 20,000 ਰੁ. 24,760 ਹੈ।

v -

ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ

ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 18 ਨਵੰਬਰ, 1927 ਨੂੰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਮੱਘਰ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ ਨੂੰ 10,000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। 25,000 ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੱਘਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਚਾਰਜ ਹੋਵੇਗੀ।

1 ਉਸ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੱਘਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। 24,760, ਜਿਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ *ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਰਹੀ*।

11 ਜੂਨ, 1952 ਨੂੰ ਮੱਘਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਹੱਕ ਹੰਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰਾਟੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 22 ਅਗਸਤ, 1952 ਨੂੰ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। 9 ਸਤੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226, 227 ਅਤੇ 228 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕਿ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ

ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ।
 ਸ. ਰਘਬੀਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ^{ਸੀਨ 8} ਐਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇਵੈਕਿਊ ਵਿਆਜ (ਜੇਪਾ-ਨਿਪੀ 2 \n ਲਾ ਰਾਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਲ 1947 ਦੇ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀਜੇਟੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਫਿਰਕੂ ਗੜਬੜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਈ ਮੁਸਲਿਮ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਮਕਾਨਾਂ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢਾਂਚੇ ਵਾਲੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਛੱਡ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਗਏ। ਨਿਕਾਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕਿ ਕਸਟਡੀਅਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ ਅਤੇ 1951 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਨਿਕਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਇਵੈਕੂਏਜ਼ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਅਤੇ 5 ਜੂਨ, 1951 ਨੂੰ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 249 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਲਈ 15 ਜੂਨ, 1951 ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ, ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ 18 ਅਤੇ 30 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ; ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਅਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣਾ; ਪੈਸਾ-ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਹਤ। ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਵ, 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1951 ਨੂੰ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“9. ਨਿਕਾਸੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਾਹਤਾਂ।—(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।, ਕਿਸੇ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਵੱਧ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਘਬੀਰ 'ਤੇ ਸਲਾਨਾ ਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਫੀਸਦੀ ਮੂਲ ਧਨ ਐਡਵਾਂਸ ਜਾਂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਡਵਾਂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯੂਨੀਪੀਐਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ

(2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। . 'ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਭੂਮੀ' ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇੱਕ ਐਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ? ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਨਾਫੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਉਪਯੋਗੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਜਾਂ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਵਧੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਰਗੇਜ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅਣਕਿਆਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕੁੱਲ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੌਰਗੇਜ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ।”

ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 41 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ^੧ (ਕਸਟਡੀ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ) ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਪਤੀ (ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮੇਤ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। "ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1951 ਦਾ ਐਕਟ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਨੂੰ ਬੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਐਂਟਰੀ 41 ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਚੌੜਾ ਹੋਣਾ, ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਐਸ, ਰਘਬੀਰ ਜ਼ੋਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ, ਐਂਟਰੀ 41 ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 'ਨਿਪਟਾਰਾ' ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ "" ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਚੌੜਾ ਹੈ। ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ^{ਈ ਬੁਝਾਈ:} ਸ਼੍ਰੀਪਤੀ ਲਾਲ ਖਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ 'ਵਿਚ' ? ਅਰਥ ਪੀਏਟੀਜ਼ ਮੋਡਕ (1), ਇਹ ਗੱਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ **ਭੰਡਾਰੀ** ਨੂੰ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ 2 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ'

cJGovernment of India Act, 1935, ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੀਅਲ ਲੈਜਿਜ਼ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ 15 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਕਟਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ, ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਸੰਕੁਚਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਭਾਵ ਇਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ **ਮੇਘ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅੱਲ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਅਰਥ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।** ਰੱਖੀਆ (2), ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਚੌੜਾ ਨਿਰਮਾਣ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੂਸਰਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਂਟਰੀ 41 ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ, ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਾਕਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਂਟਰੀ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, - ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ "ਲਾਵ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ " ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ". ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਤੱਥ ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 9 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ 41 ਦੀ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਹੈ- ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੇ 18 ਅਤੇ 30 ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਸ. ਰਘਬੀਰ ਸੰਪਾਦਿਤ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਸਿੰਘ, ਭਾਵ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ; ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਅਤੇ ਬੇਗਾਨਗੀ; ਮੁਦਰਾ-ਉਧਾਰ ਅਤੇ ਪੈਸਾ-ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਹਤ। **ਮੇਘ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖੀਆ (1), ਭੰਡਾਰੀ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਜ਼** ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੂਰੀ ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ਹੋਲਡ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ" ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 'ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ* ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਅਧਿਕਾਰ, ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਰੂਪ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। (ਇਹ ਵੀ ਵੇਖੋ **ਸ਼੍ਰੀਪਤੀ ਲਾਲ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਪਰਸੁਪਤੀ ਮੋਦਕ (2)**)।

ਦੁਬਾਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜੋ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮੌਰਗੇਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਯੂਫਰੂਕ ਟਿਊਰੀ ਮੋਰਟਗੇਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਜਾਂ 20 ਸਾਲ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੰਮ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ 14 ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪੂਰੀ ਹੈ ਸ. ਰਘਬੀਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਟੀ 0 ਇੱਕ v - ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਵਰਗ ਬਸ਼ਰਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭੰਡਾਰੀ ਸੀਜੇ ਆਮੋਨ ਐਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ- ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਹੀ ਗਈ ਹੈ। 1951 ਦਾ ਐਕਟ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕੁਝ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਮੁਸਲਿਮ ਨਿਕਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਜੁਰਮਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। (ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ (1) ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸੀ. ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ: ਏਸ਼ੀਆਟਿਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਅੱਛਰੂ ਰਾਮ (2) ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖੋ, ਜਿੱਥੇ ਇਟੈਕੂਈ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।) ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵੀ ਇਸ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਨੁਛੇਦ 31 ਡੀ ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। 1951 ਦਾ ਐਕਟ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਾ ਤਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ; ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ

- (1) 1953 SCR 254
- (2) AIR. 1951 मॉटे. 746

ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਗਿਰਵੀ ਹਨ; ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਲਫ਼ਮਣਦਾਸ ਕੇਵਲਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ* ਬਨਾਮ *ਬੰਬਈ ਰਾਜ (1)* ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵੈਧ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਟੈਸਟ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

S. Raghbir
Singh
v.
Union of India
and others
Bhandari. C. J.

ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਬੇਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(f) ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਡਿਏਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ। ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ। ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੈਣਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ, ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂਜ਼ਰਸ ਲੋਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਿਲੀਫ ਆਫ ਕਰਜ਼ਾਈ ਐਕਟ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਦੁੱਗਣੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਲਈ ਉਕਤ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੂਦਖੋਰੀ ਕਰਜ਼ੇ ਐਕਟ, 1918 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਦੀ

S. Raghbir
Singh
v.
Union of
India
and others

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਖਤ ਜਾਂ ਘੱਟ ਸਖਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ। 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ (ਏ) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ 5 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਪ੍ਰਤੀ ਸਲਾਨਾ ਸਧਾਰਨ ਪੈਸੇ ਐਡਵਾਂਸਡ ਜਾਂ ਐਡਵਾਂਸ ਮੰਨੇ ਜਾਣ 'ਤੇ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਮੌਰਟਗੇਜ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਜਾਂ 20 ਸਾਲ, ਜੋ ਵੀ ਮੌਰਟਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 19 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ। ਜਦੋਂ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਿਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਮੋਰਟ ਗੇਜ਼ਡ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1938 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ *ਮੇਘ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖੀਆ* (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੌਰਟਗੇਜ ਡੀਡਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਕੇ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ **ਵੋਲ. VIII | ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 521 ਬੀ**

S. Raghbir
Singh
v.
Union of
India

ਉਸ ਐਕਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 299 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 31 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਨ*

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀਜੇ ਐਕਟ 1951 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ

ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸਮਝੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ